

tubalı Muhammed b. Hüseyin el-Fihri yardım etmiştir. Ölümüne kadar eserinin maddelerini toplamaya devam eden Kâli'den sonra kâtibi Muhammed el-Fihri ile Muhammed b. Ma'mer el-Ceyyânî kitabın tertibini tamamlamışlar, ancak eserin sadece "hemze", "he" (ه) ve "ayın" harflerine dair bölümlerini temizle çekebilmişlerdir.

Kâli eserinde daha önceki sözlüklerde bulunan bilgileri bir araya toplamış, her kelime açıklamaları kimlerden naklettiğini belirtmekle beraber nakil zincirini (isnad) kısaltmıştır. Kelimeleri açıklarken en çok Halîl b. Ahmed, Ebû Ubeyde, Ebû Zeyd el-Ensârî, Asmaî, İbnü's-Sikkî ve Ebû Hâtim es-Sicistânî gibi dilcilerden nakiller yapmış, Kur'an-ı Kerîm, hadis, **emsâl***, hikmetli sözler ve şiirlerden şahidler (örnek) getirmiştir. Ayrıca Halîl b. Ahmed'in metodunu takip ederek sözlüğünü harflerin mahreçlerine göre düzenlemiş, ancak onun tertibini biraz değiştirerek önce hemze ile başlamış, he ve ayınla devam etmiştir.

*el-Bârî**, genel hatları itibarıyla kendinden önceki sözlük çalışmalarının geniş kapsamlı bir tekrarı olması bakımından Arap lugatçılığına fazla bir yenilik getirmiş sayılmaz. Onun özelliği, kelimeleri **tashîf*** ve **lahn***den korumak için okunuşlarını bazan yazıyla, bazan meshur bir vezinle veya her ikisiyle birlikte tesbit etmesidir.

Endülüs'te telif edilen bu ilk sözlük aslında geniş hacimli bir eserdir. Rivayet edildiğine göre yaklaşık 5000 veya 3000 varaktan (164 cüz) meydana geliyordu. Zehebî bu sözlüğün on kûsur ciltte toplandığını kaydeder. Kâli'nin öğrencilerinden olan tanınmış Endülüslü âlim Zübeydî bu genişlikte lugat yazar bir başka kişinin bilinmediğini söylemektedir. Eser üzerinde Kâli'nin talebesi ve kâtibi Muhammed el-Fihri *Cevâmî'u Kitâbi'l-Bârî* adlı bir tekmile, Vezir Ebû Mervân Abdülmelik b. Sirâc da *İstidrâk 'alâ Kitâbi'l-Bârî* adlı bir hâşiye yazmıştır.

Bugüne kadar *el-Bârî*'in tam bir nüshası bulunamamış, eserden sadece iki parça halinde çok az bir kısım günümüze intikal etmiştir. Bunlardan biri Londra'da British Museum'da (Or., nr. 9811), diğeri Paris'te Bibliothèque Nationale'dedir (nr. 4235). Bu iki parça A. S. Fulton tarafından İngilizce bir mukaddime ile tıpkıbasım halinde neşredilmiş (London 1933), daha sonra da Hâşim et-Taân tarafından neşredilmiştir (Bağdat 1974).

BİBLİYOGRAFYA :

İbn Hayr, *Fehrese*, s. 354-355; Yâkût, *Mu'cemül-üdeba**, VII, 29-30; İbn Hallikân, *Vefeyât*, I, 226; Zehebî, *A'âmû'n-nübelâ**, XVI, 46; Safedî, *el-Vâfi* (nşr. J. Van Ess), Wiesbaden 1974, IX, 190; Ebû Bekr ez-Zübeydî, *Tabakâtü'n-naḥviyyîn ve'l-lugaviyyîn* (nşr. Muhammed Ebû'l-Fazl), Kahire 1984, s. 186; Makkarî, *Nefḥu't-ṭib*, III, 74-75; İbnü'l-Kiftî, *İnbâhû'r-ruvâi*, I, 206, 209; Ahmed Abdulgafûr Attâr, *Muḥaddime-tü's-Şihâh*, Kahire 1376/1956, s. 90-91; C. Zeydan, *Âdâb* (Dayf), II, 307; S. Wild, *Das kitab al-'Ain und die arabische Lexikographie*, Wiesbaden 1965, s. 65 vd.; Sezgin, *GAS*, VIII, 253; Hüseyin Nassâr, *el-Mu'cemül-'Arabî: neş'etü-hû ve teṭavvuruḥ*, Kahire 1968, I, 313-331; Ömer ed-Dekkâk, *Ebû 'Alî el-Kâli*, Halep 1977, s. 118-153; Abdülalî el-Vuddîrî, *Ebû 'Alî el-Kâli ve eşeruhâ fi'd-dirâsâti'l-lugaviyye ve'l-edebîyye bi'l-Endelûs*, Rabat 1403/1983, s. 277-328; a.m.lf., *el-Mu'cemül-'Arabî bi'l-Endelûs*, Rabat 1984, s. 20-48; Ahmed eş-Şerkâvî İkbâl, *Mu'cemül-me'âcim*, Beyrut 1407/1987, s. 198-199; Moh. Ben Cheneb, "Kâli", *IA*, VI, 133; R. Sellheim, "al-Kâli", *EI*² (İng.), IV, 501.

SÜLEYMAN TULÜCÜ

BÂRIKA-I ZAFER

(بَارِقَةُ ظَفَر)

Nâmîk Kemal'in
(ö. 1888)

İstanbul'un fethini konu alan
tarihî muhtevalı ilk eseri.

Nâmîk Kemal'in yazı hayatının henüz başlangıcında, "lugatlı yazı yazamadığını" iddia eden muarızlarına cevap mahiyetinde, eski tarz sanatkârane nesir üslûbuyla kaleme aldığı küçük bir risâledir. Yazar bir gün gibi çok kısa sürede yazdığı *Bârîka-i Zafer*'de eski nesrin bütün sanat oyunlarına başvurarak eski edebiyat taraftarlarına bu tarzda da rahatça yazı yazabildiğini göstermek istemiştir. Bunun sonucu eserde muhtevadan çok şekle ve söz oyunlarına yer verilmiştir. Ancak yine de *Bârîka-i Zafer*'in eski nesrin özellikleri açısından hatalı ve noksan olduğunu söylemek mümkündür. Muhteva bakımından İstanbul'un fethine dair genel bilgileri ihtiva eden eserde basit bir cümle ile ifade edilebilecek bir hadise uzun, ağır, süslü cümlelerle anlatılmaya çalışılmış ve karışık cümleler kurulmuştur. İfadeyi süslemek için yer yer Arapça ve Farsça beyitler nakledilmiş, ayrıca kelimelerin seçiminde seçici arzusu ön planda tutulmuştur.

Nâmîk Kemal *Bârîka-i Zafer*'i Ramazan 1278'de (Mart 1862) yazmış olmakla beraber ancak Avrupa'dan döndükten sonra 1872'de yayımlamıştır. Mül-

lfin geçen zaman içinde kazandığı fikrî merhaleyi gösterecek yeni bir eser yerine eski bir çalışmasını neşretmesi, Osmanlı Devleti'nin yükseliş devri konusu üzerinde bir tarih denemesi ortaya koyma isteğinden ileri gelmektedir. *Bârîka-i Zafer*, Nâmîk Kemal'in *Devr-i İstîlâ*'dan (1867) sonra müstakil olarak neşrettiği (İstanbul 1289, 1290, 1305) ikinci eseridir.

Eser yeni harflerle de yayımlanmıştır (İskender Pala, *Nâmîk Kemal'in Tarihî Biyografileri*, Ankara 1989, s. 193-205).

BİBLİYOGRAFYA :

M. Kaya Bilgegil, *Harâbât Karşısında Nâmîk Kemal*, İstanbul 1972, s. 193-202; Mehmet Kaplan, "Nâmîk Kemal ve Fatih", *TDED*, VI (1954), s. 71-74, 82; Ömer Faruk Akün, "Nâmîk Kemal'in Kitap Halindeki Eserlerinin İlk Neşirleri", *TM*, XVIII (1976), s. 8-10.

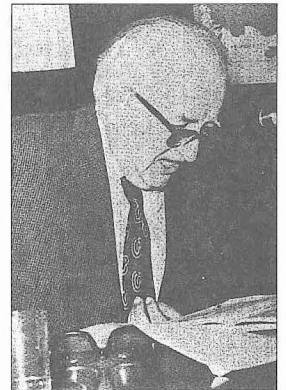
ABDULLAH UÇMAN

BARKAN, Ömer Lutfi

(1902-1979)

Türk iktisat tarihçisi.

Edirne'de doğdu. Eskizağralı İsmâil Efendi ile Gülsüm Hanım'ın oğludur. İlk tahsilini Edirne Numûne Mektebi'nde, orta tahsilini yine buradaki Muallim Mektebi'nde tamamladıktan sonra 1920'de bir yıl Orta Muallim Mektebi'nde okudu. Üç yıl kadar Edirne'de ilkökul öğretmenliği yaptıktan sonra 1923'te İstanbul'a giderek Yüksek Muallim Mektebi'ne girdi, daha sonra Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi. 1927'de gönderildiği Strasbourg Üniversitesi Edebiyat ve Hukuk fakültelerinde ikinci lisansını tamamlayıp yurda dönünce Eskişehir Lisesi felsefe muallimliğine tayin edildi (1931). 1933'teki üniversite reformu sırasında doktora ve doçentlik tezi hazırlamadan doğrudan Edebiyat Fakültesi Türk İnkılâb Tarihi Kürsüsü

Ömer
Lutfi
Barkan

doçentliğine getirildi. 1937'de bu vazifesi de devam etmek üzere İktisat Fakültesi İktisat Tarihi ve İktisadî Coğrafya Kürsüsü'ne nakledildi. Şubat 1939'da "Osmanlı İmparatorluğu'nda Kuruluş Devrinde Toprak Meseleleri" konulu tezini bitirerek doçentlik imtihanlarını başarı ile tamamladı. 1941 Şubatında profesörlüğe yükseltildi. 1950'de İktisat Tarihi Kürsüsü başkanı oldu; 1950-1952 yıllarında İktisat Fakültesi dekanlığı yaptı. 1955'te, emekliliğine kadar müdürlüğünü yürüttüğü Türk İktisat Tarihi Enstitüsü'nü kurdu. 1957 yılında ordinaryüs profesörlüğe yükseltildi.

Ömer Lutfi Barkan, İktisat Fakültesi'ndeki derslerinin yanında Edebiyat ve Fen fakültelerinin inkılâb tarihi derslerini de yürüttüğü gibi 1939'da Hayriye Lisesi'nde felsefe hocalığı, 1940'ta Yüksek Muallim Mektebi'nde müzakerecilik görevinde bulundu. Yine 1940'tan başlayarak Hukuk Fakültesi'nde Türk hukuk tarihi ve toprak hukuku, Edebiyat Fakültesi'nde Türkiye teşkilât ve müesseseleri tarihi; 1963-1972 yıllarında da İstanbul Özel İktisadî ve Ticarî İlimler Okulu'nda genel iktisat tarihi dersleri verdi. 1973'te yaş haddinden emekliye ayrıldı. 23 Ağustos 1979'da vefat etti.

Ömer Lutfi Barkan yurt içinde Türk Tarih Kurumu (1940) ve Türk İnkılâb Tarihi Enstitüsü üyeliklerinden başka UNESCO Türkiye Millî Komisyonu 5 ve 7. dönem genel kurul üyeliklerinde bulunmuş, 1955'te Strasbourg Üniversitesi tarafından kendisine "şeref doktoru" pâyesi verilmiştir. Sırbistan İlimler Akademisi'ne de üye seçilen Barkan, 1967-1973 arasındaki dönemde Milletlerarası Şarkiyatçılar Birliği'ne bağlı Osmanlı ve Osmanlı Öncesi Tetkikleri Komitesi başkanlığına getirilmiştir.

Barkan, öncelikle Türkiye'de tarih anlayışı ve incelemelerine yenilik getirmiş bir ilim adamıdır. Daha çok Türk iktisat tarihi alanında yaptığı yeni ve orijinal araştırmalarıyla dikkati çekmiştir. *Tahrir** defterleri ilk defa onun tarafından sistematik bir şekilde incelenmiş ve bunların ziraî, sosyal ve demografik bakımdan önemleri ortaya konmuştur. Osmanlı bütçeleri ve muhasebe bilançoları gibi konular da yine ilk defa onun üzerine eğildiği konulardır. Barkan son derece titiz çalışan bir ilim adamıydı. Bütün yazılarını üç dört kere her defasında yeniden yazarcasına elden geçirirdi. Aslında ham malzemeyi toplayıp işlemek gibi hususlarda kendisi fazla vakit sarfetmez, bu işleri nezareti altında olmak üzere

mesai arkadaşlarına bırakırdı. O işlenmiş malzemenin tahlil ve tefsiriyle uğraşırdı. Bu titizliği dolayısıyla asistanlarının belli bir olgunluğa gelmeden yazı yazmalarına da müsaade etmezdi.

Eserleri. Ömer Lutfi Barkan'ın araştırmaları daha ziyade XVI. yüzyıl üzerindedir. 1935'te başladığı yayınlarının sayısı 150'den fazladır. Bunların içinde kitapların sayısı az olmakla birlikte makale olarak çeşitli dergilerde yayımladıklarının çoğu kitap hacmindedir. Özellikle *İktisat Fakültesi Mecmuası*'nın bazı sayılarında birbirini tamamlayıcı mahiyette birden fazla makalesini bulmak mümkündür. Aynı şekilde *TTK Belgeleri*'nde ve *Vakıflar Dergisi*'nde kitap hacminde geniş makaleler neşretmiştir. Ölümünden sonra makalelerinin toplu olarak yayımlanmasına teşebbüs edilmişse de ancak toprak meselesiyle ilgili olanlar bir ciltte toplanabilmiştir (*Türkiye'de Toprak Meselesi - Toplu Eserler 1*, İstanbul 1980).

Barkan'ın incelemelerinin çoğu öncü niteliği taşıyan çalışmalardır. Onun bu çalışmalarını birkaç ana başlık altında toplamak mümkündür. Bunların başında Osmanlı kanunları gelmektedir. Barkan önce arazi kanunları üzerinde sistemli bir şekilde durmuş, bunların mahiyetiyle Osmanlı iktisat ve idare tarihi açısından önemini ortaya koymuştur. Bu konudaki ilk sistemli makalesini "Türk Toprak Hukuku Tarihinde Tanzimat ve 1274 (1858) Tarihli Arazi Kanunnâmesi" adıyla yayımlamıştır (*Tanzimat I*, İstanbul 1940, s. 321-421). Burada Tanzimat'tan önceki toprak hukuku ile mîrî arazi konusunu ve geçiş döneminin özelliklerini verdikten sonra 1274 arazi kanunnâmesini etraflıca ele alarak hazırlanışını ve ihtiva ettiği esasları incelemiştir. Barkan'ın Osmanlı toprak hukuku ile ilgili en geniş çalışması ise XV ve XVI'ncı asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Ziraî Ekonominin Hukukî ve Malî Esasları, I. Kanunlar (İstanbul 1945) adlı eseridir. Eserin uzun girişinde (s. I-LXXII) Osmanlı kanun ve kanunnâmeleri üzerinde durulmuş, burada Osmanlı müesseselerinin şer'îliği meselesi, mevcut kanunnâmelerin niteliği ve sistemsizliği, fetva sistemi ve kanunnâmeler, şeyhülislâmın durumu, Osmanlı sultanlarının kanun koyuculuğu gibi hususlar incelenmiştir. Barkan'ın daha sonra başta *İslâm Ansiklopedisi*'ndeki "Kanunnâme" maddesi (İA, VI, 185-196) olmak üzere çeşitli makalelerinde küçük farklılıklar

la tekrarladığı bu görüşler Osmanlı Devleti'nin laik olup olmadığı tartışmalarını gündeme getirmiş ve farklı görüşlerin doğmasında öncülük etmiştir. Barkan *Kanunlar* kitabının metin kısmında ise bir ikisi dışında hemen tamamını XVI. yüzyıla ait Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Ankara Tapu Kadastro Arşivi ve bir tanesi de Süleymaniye Kütüphanesi'nden olmak üzere 107 arazi kanunnâmesini vermiştir. Onun eksik ve yeniden gözden geçirilmesinin gerekli olduğuna inandığı bu eser, Osmanlı sosyal ve ekonomik tarihi araştırmalarında daima müracaat edilen bir kaynak olmuştur. Barkan'ın Osmanlı toprak sistemiyle ilgili *İslâm Ansiklopedisi*'ndeki "Timar" maddesi ise (XII, 286-333) üzerinde uzun süre titizlikle çalıştığı bir araştırması olup toprak sistemi konusunda o güne kadarki çalışmalarının neticesini aksettirmektedir. Kendi ifadesine göre Osmanlı toprak rejimini konu alan birçok makalesi yerine sadece bunun okunması kâfidir.

Barkan Osmanlılar'da vakıflar konusunda çok yönlü çalışmalar yapmıştır. Vakıfların statüsü, türleri ve işleyişi hususundaki incelemeleri büyük bir yekün tutmaktadır. Diğer çalışmalarında olduğu gibi vakıflarla ilgili yayınları da sadece bir belge neşri olmayıp başında giriş niteliğinde çok geniş değerlendirmeler bulunmaktadır. Nitekim Ekrem Hakkı Ayverdi ile birlikte yayımladığı *İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri 953 (1546) Tarihli* (İstanbul 1970) adlı eserin başındaki vakıf tesislerin hukukî durumu, iktisadî ve içtimai problemleriyle ilgili incelemeleri buna bir örnek teşkil etmektedir. *İktisat Fakültesi Mecmuası* ve *Vakıflar Dergisi*'nde sistematik olarak yayımladığı vakıflara ait muhasebe bilançoları ise Osmanlılar'da vakıfların işleyişini gösteren çok değerli kaynaklardır. Kendisinden önce ve kendi döneminde pek çok araştırmacının statik bir belge olan vakfiyeleri yayımlamasına karşılık Barkan'ın, müessesenin işleyişini ve tatbikatta aldığı şekli yansıtan muhasebe defterlerini seçmesi, meselelere yaklaşım tarzını ve teşhisteki isabetini ortaya koymaktadır. "Fatih Camii ve İmareti Tesislerinin 1489-1490 yıllarına Ait Muhasebe Bilançoları" (İFM, XXXII/1-2, s. 297-341) ve "Süleymaniye Camii ve İmareti Tesislerine Ait Yıllık Bir Muhasebe Bilançosu 993-994/1585-1586" (VD, IX, s. 109-161) adlı makaleleri bu nevi çalışmalarının iki örneğini teşkil etmektedir.

Barkan'ın Osmanlı bütçeleri üzerinde ki mukayeseli incelemeleri ise bu alan-

da çığır açan çalışmalar olmuştur. Hicrî 933-934 (1527-1528) (*İFM*, XV/1-4, s. 251-329), 1079-1080 (1669-1670) (*İFM*, XVII/1-4, s. 193-303), 1070-1071 (1660-1661) (*İFM*, XVIII/1-4, s. 304-347) 954-955 (1547-1548) (*İFM*, XIX, s. 219-276) ve 974-975 (1567-1568) (*İFM*, XIX/1-4, s. 277-332) yıllarına ait beş bütçe, XVI-XVII. yüzyıllardaki Osmanlı devlet hazinesinin gelir ve giderlerinin sistematik olarak verildiği ve tahlil edildiği çalışmalarıdır. Barkan aynı sistemle İstanbul saraylarına ait muhasebe defterlerini de yayımlamıştır. "Saray Mutfağının 894-895 (1489-1490) Yılına Ait Muhasebe Bilançosu" (*İFM*, XXIII, s. 380-398) ve "İstanbul Saraylarına Ait Muhasebe Defterleri" (*Belgeler*, sy. 13, 380 sayfa) adlı makaleler bu alandaki çalışmalarına örnek teşkil eder.

"Edirne Askerî Kassamına Ait Tereke Defterleri (1545-1659)" (*Belgeler*, III/5-6, s. 1-479) adlı kitap hacmindeki makalesi ise arşiv ve kütüphanelerdeki şer'iyye sicilleri arasında yüzlerce örneği bulunan tereke defterlerinin nasıl değerlendirilip yayımlanabileceği konusunda mükemmel bir incelemedir. Müellif diğer araştırmalarında olduğu gibi bu çalışmasının girişinde de (s. 1-78) belgelerin tanıtılması ve muhtevası, şer'î miras kaideleri, kölelerin durumu, faizle işletilen paralar, askerî sınıf mensuplarının çiftlikleri, ticaret ve sanatla ilgileri gibi hususları ele almıştır.

Barkan'ın ismini unutulmaz kılan kitaplarından en fazla yankı uyandıranlarından birisi de *Süleymaniye Cami ve İmareti İnşaâtı*'dır (I-II, Ankara 1972-1979). İnşaata ait defterlerin Türk İktisat Tarihi Enstitüsü elemanlarınca dökümünün yapılması ve Barkan'ın değerlendirmeleriyle meydana gelen bu eser, inşaat ve kültür tarihimize ışık tuttuğu gibi Osmanlı Türkleri'nin o asırdaki titiz ve disiplinli çalışmalarının da çok açık bir delilidir.

Enver Meriçli ile birlikte metnini hazırladıkları ve başında Barkan'ın tamamlanmış geniş bir değerlendirmesi (s. 1-144) ile yayımlanan *Hüdavendîgâr Lîvâsı Tahrir Defterleri I* (Ankara 1988), Osmanlı sosyal ve ekonomik tarihinin bir hazinesini oluşturan tahrir defterlerinin nasıl yayımlanması gerektiği konusunda önemli bir deneme niteliği taşımaktadır.

Barkan'ın Türk hukuk ve iktisat tarihinin çeşitli konularına ait birbirinden değerli Türkçe makalelerinden bazıları-

nın Fransızca ve İngilizce tercümeleri Avrupa'da şarkiyatla ilgili çeşitli dergilerde neşredilmiştir. Ayrıca Barkan kendi sahisiyle ilgili bazı kitapların tanıtım ve değerlendirmesini de yapmıştır. F. Braudel, R. Mantran, S. Ügener ve Ziya Karamursal'ın eserlerine yazdığı bazıları bir makale hacmindeki değerlendirmeler misal olarak verilebilir. Özellikle "Annales" ekolünün en başta gelen temsilcilerinden F. Braudel'in Akdeniz dünyası ile ilgili eserinin Osmanlı sosyal ve ekonomik tarihi bakımından önemi ve değeri onun tarafından tanıtılmış ve burada yer alan görüşlerin Osmanlı belgeleri çerçevesinde desteklenip yeni ipuçlarının ortaya konmasında önemli rol oynamıştır.

BİBLİYOGRAFYA:

İÜ İktisat Fakültesi'ndeki dosyası; Osman Öndeş, "Yeri Doldurulamayacak Büyük İlim Adamımız Ord. Prof. Lutfi Barkan'ın Ardından", *Yıllarboşu Tarih*, sy. 10, İstanbul 1979, s. 34-35; M. E. [Muzafer Erdost], "Yitirdiğimiz İktisat Tarihçisi Ömer Lutfi Barkan", *Yeni Ülke*, sy. 9, İstanbul 1979, s. 262-270; Lütfi Güçer, "Barkan ile Aydınlanan Tarih", *Milliyet*, İstanbul 30.09.1979, s. 2; Murat Çizakça, "Bir Büyük Hocayı Yitirdik", *Cumhuriyet*, İstanbul 31.08.1979, s. 2; Mahmut H. Şakiroğlu, "Ord.Prof. Ömer Lutfi Barkan: 1902-1979", *TTK Belleteri*, XLIV/173 (1980), s. 153-177; Halil Sahillioğlu, "Ömer Lutfi Barkan", *Ord.Prof. Ömer Lutfi Barkan'a Armağan* (*İFM* özel sayısı), XLI/1-4 (1985), s. 3-38.

MÜBAHAT S. KÜTÜKOĞLU

BARNABA İNCİLİ

İlk dönem Hristiyanlarından
Aziz Barnaba'nın yazdığı,
kanonik İnciller'in aksine
teslis ve enkarnasyonu reddeden
ve Hz. Muhammed'in risâletini
müjdeleyen İncil.

Barnaba'nın Hayatı. Hristiyanlığın ilk döneminin en büyük şahsiyetlerinden olan Barnaba (Barnabas, Levi soyundan Kırılıslı bir yahudi ailesine mensuptur. Asıl adı Yusuf'tur. Barnaba adı kendisine sonradan havâiriler tarafından verilmiş olup bu adın aslının Ârâmîce'de "peygamber oğlu" anlamına gelen **bar nebûâh** olduğu belirtilmektedir (*DB*, I/2, s. 1461); Resullerin İşleri kitabının yazarına göre ise Barnaba "teselli oğlu" demektir (*Resullerin İşleri*, 4/36).

Havâirilerden biri olduğu hususu tartışmalı olan Barnaba (aş. bk.), Hristiyanlığın ilk döneminde önemli bir rol oynamış, bu sebeple Luka tarafından "Rûhulkudûs ve imanla dolu iyi bir adam"

(*Resullerin İşleri*, 11/24) olarak tavsif edilmiştir. Koyu bir yahudi iken İsa Mesih'in gâibden kendisine seslendiğini ve bu yeni dine inandığını belirterek Kudûs'e giden Pavlus (Saul) havâiriler tarafından şüphe ile karşılanırken Barnaba onun hakkında hüsnü şehâdette bulunmuş ve cemaate alınmasını sağlamıştır (*Resullerin İşleri*, 9/26-27). Bu muhtemelen Barnaba ile Pavlus'un Tarsus'ta veya Kudûs'te Rabbi Gamaliel'in öğrencisi ve iki eski arkadaş olmalarından kaynaklanmıştır (*DB*, I/2, s. 1462). İlk Hristiyan cemaati içinde aktif görev üstlenen Barnaba cemaat temsilcisi olarak Antakya'ya gönderilir ve orada bu yeni dini yayma faaliyetine katılır (*Resullerin İşleri*, 11/19-23). Daha sonra Pavlus'u aramak için Tarsus'a gider ve onu bularak Antakya'ya getirir. Bir yıl boyunca beraberce Antakya'da bu yeni dini tebliğ ederler. Kudûs'teki büyük kıtlık üzerine Barnaba ve Pavlus Antakya Hristiyanlarının maddî yardımlarını Kudûs'e götürmekle (*Resullerin İşleri*, 11/25-30), Kudûs'teki işleri bitince de Suriye dışındaki putperest milletlere Hristiyanlığı tebliğ etmekle görevlendirilirler (*Resullerin İşleri*, 13/2). Barnaba Pavlus ile birlikte önce Kıbrıs'a, daha sonra da Pamfilya Pergası'na, Pisidyâ Antakyası'na, Konya, Lистра ve Derbe'ye gider (*Resullerin İşleri*, 13, 14). Lистра halkı onu ilâh Zeus diye kabul eder (*Resullerin İşleri*, 14/12). Bunun üzerine Antakya'ya döner ve yeni Hristiyan olanların, Mûsâ şeriatı üzere sünnet olmaları gerektiğini ileri sürenlerle mücadele eder. Antakya Hristiyan cemaatince meseleyi çözmesi için Pavlus ile birlikte Kudûs'e gönderilir. Burada havâiriler meclisine katılan Barnaba tekrar Antakya'ya döner (*Resullerin İşleri*, 15). Daha sonra Pavlus ile aralarında anlaşmazlık çıkması üzerine ondan ayrılan Barnaba Kıbrıs'a gider (*Resullerin İşleri*, 15/36-39). Resullerin İşleri kitabı, Barnaba ile Pavlus arasındaki anlaşmazlığın Barnaba'nın yeğeni olan İncil yazarı Markos yüzünden çıktığını belirtir (*Resullerin İşleri*, 15/37-39). Acaba anlaşmazlığın gerçek sebebi bu mudur, yoksa Barnaba ile Pavlus arasında ideolojik bir farklılık da söz konusu mudur? Yeni Ahid'de böyle bir farklılıktan söz edilmez. Ancak Barnaba'nın sünnet olma konusunda fikir değiştirerek putperest iken Hristiyan olanların Mûsâ şeriatı üzere sünnet olmaları tezini savunduğunu ve böylece aynı görüşü savunan Saint Pierre ile birlikte hareket et-